

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ
№ 39

На 21 юни 2016 г. се поведе заседание на Обществения съвет при следния

Д н е в е н р е д:

1. Обсъждане на Правила за дейността на Обществения съвет.
2. Предложения за информационна кампания.

На заседанието присъстваха: Румяна Дечева – председател, Надежда Гологанова – заместник-председател, Дончо Пачиков – заместник-председател, и членове: Даниел Стоянов, Божидар Василев и Божидара Дончева.

От Централната изборителна комисия присъства госпожа Таня Цанева.

Заседанието бе открито в 15,15 ч. и ръководено от госпожа Румяна Дечева – председател на Обществения съвет.

* * *

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Колеги, започваме с **точка първа** от дневния ред:

ОБСЪЖДАНЕ НА ПРАВИЛА ЗА ДЕЙНОСТТА НА ОБЩЕСТВЕНИЯ СЪВЕТ.

Да видим какво стана с нашите правила, които бяха изменени преди около една година. Ние помолихме Таня Цанева да дойде днес и да ни помогне отговор, но ние си бяхме изпратили отново правилата, бяхме махнали тежките текстове, които бяха несъответстващи.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ние изпратихме две сравнително нови формулировки, които те да разгледат. Ние ги гласувахме, подписахме едно решение и ги предадохме официално те да ги разглеждат. И сега молбата е госпожа Таня Цанева, ако е удобно, да ни разкаже с няколко думи какво са решили.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Това, което ни изпратихте, бяха само две промени. Отварям една скоба за правилата преди. Съжالياвам, че ще прехвърля на колегата Томов, но той имаше ангажимента да контактува с вас и да уточни тогава какво е било с тези правила, наизуст не мога да говоря, нямам точен спомен.

По отношение на последните предложения, в нова точка 3.2.: „С решение на Обществения съвет в работата и заседанието му могат да участват като член-наблюдател с право на съвещателен глас представители и на други организации, изявили интерес и доказали опит в областта на изборното законодателство, наблюдението и провеждането на избори и/или национални или местни референдуми у нас или в чужбина.”

Не само по мое мнение, но и на колегите ми, които се обединиха около това, трябва да остане до „провеждане на избори” без „и/или национални или местни референдуми у нас или в чужбина, защото чл. 55 не е променен и там се говори само за избори, не се говори за референдум, нито път провеждане на референдуми в чужбина.

Така че, не мисля, че това много би нарушило смисъла (но това е мое мнение), тоест да спре „до избори”, без „и/или национални или местни референдуми у нас или в чужбина”. Аз съм

ги написана на Надя и ѝ ги изпратих и по имейла, мога да ви го оставя и това.

И в новата точка 3.3., която предлагате: „За участие в работата и дейността си Общественият съвет с решение може да приеме като асоциирани членове с право на съвещателен глас експерти, изявили интерес и доказали опит в областта на изборното законодателство, наблюдението и провеждането на избори и/или национални или местни референдуми у нас или в чужбина.”

Асоцииран член – това означава член, който е в преддверието, тоест той е стъпката преди да стане пълноправен член. А съгласно чл. 55 няма как да стане пълноправен член експерт, изявил интерес и доказал опит в областта на изборното законодателство. Затова бихте могли да го преработите. Тук например национални и местни референдуми може да остане, защото тук вече става дума за експерти, които вие ще си прецените като гости да ги каните. Вие ще решите.

Вие на асоциирани членове в случая им давате повече права, отколкото вие самите имате като редовни членове. Тоест редовният член трябва да има задължително регистрирани наблюдатели в избори, а вие тук давате на много по-широк кръг.

Това беше идеята и като преработите, както вие прецените, като цяло няма проблем да бъдат приети и гласувани правилата. И вече вие ще прецените дали да ги вържете с другите, които се оказва че още не ви е предадена информация какво е станало с предните промени в правилата ви.

НАДЯ ГОЛОГАНОВА: Беше ни предадена някаква информация и Даниел миналия път докладва доста подробно – някои неща са ни приети, някои са отхвърлени, от които ние самите решихме, че се отказваме. И всъщност затова решихме да дадем само тези две промени да се гледат още веднъж, защото частично не бяха включени, частично не бяха формулирани.

Само стои въпросът тези промени, които вече са приети от ЦИК, дали са отразени официално на страницата в нашите правила.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз не мога да ви кажа, да ви кажа честно, не ви следя страницата. Мисля, че вие спокойно може да отворите „Обществен съвет” и да видите дали там има нещо. Още повече, вие си знаете най-добре какво сте предлагали и дали това е отразено на сайта. Така че вие ще решите.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Решението е от 19 май, доколкото си спомням, с правилата, които са приети, така както са докладвани от Томов и част от тях са отхвърлени. Отдолу на самото решение има приложение в неговия правилник. И в този правилник са отразени приетите от ЦИК предложения. Тоест като документ го има. Ако искате да се сложи същият файл на правилата, само това трябва да се направи.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В правилата просто трябва да допишем новите от кога трябва да действат.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Нищо не пишем. Човекът, който го е правил, си е свършил работата. Правилата от 19 май са написани, съответно файлът се слага на другото място, нищо повече.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В онова решение има единствено един незначителен проблем – че то е всъщност не по последния текст, който ние сме изпратили, а по два текста по-назад. В един разговор един процес на промени не са отразени, но това няма абсолютно никакво значение, важно е просто да съберем правилата, които са от преди това, с новите, със съответните промени и всичко да бъде събрано в един документ, за да бъде лесно за всички за работа.

НАДЯ ГОЛОГАНОВА: За чл. 55 от Изборния кодекс искате да го сложим и на двете места?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Да, благодаря ти, че ми напомни аз това го изпуснах. Тоест това те в т.3.2 да участват като член-наблюдател с

право на съвещателен глас – и да се махнат „и/или национални и местни референдуми”, аз съм предложила „отговарящи на изискванията на чл. 55 от ИК.” Но това е предложение, това не е задължително.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това предложение е само за първия или и за двата члена?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не, само за първия, в който предлагате да участва член-наблюдател със съвещателен глас. За втория няма как да бъде.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз имам само един въпрос, Таня: Изборният кодекс за кои българи се отнася – за тези, които са в България, за тези, които са в чужбина, или и за двете категории?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Ами ако малко повече разшириш въпроса си, ще ти отговоря.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Как да го разширя повече, като той се отнася за двете категории, а там има предложение от ваша страна да бъде изключена чужбина, кой знае защо. Което не е в полза за никого.

И втори въпрос: каква е разликата и еднаквостта между изборите и референдума? И двете са свободни волеизявления на български граждани.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Тогава защо спорим? Спори със законодателя.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Понеже твоята позиция и на колегите, които са се обединили около теб, е, че референдумът трябва да бъде изключен, а и едното, и другото е волеизявление на български граждани, само че обектите са различни. И едното, и другото са избори в края на краищата.

Аз мисля, че който го е писал, е вложил разширено разбиране на чл. 55, който е ограничен само за изборите. Според този член излиза, че референдумът не е избори. А по същество е избори. Ако

не са избори, защо Централната избирателна комисия се занимава с тези въпроси? Нека да има отделна комисия само за референдуми.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Ами има отделна комисия за референдуми. Вие не знаете ли какво казва законът? – Че когато има едновременно избори за президент, Народното събрание и т.н. и референдум, Централната избирателна комисия действа и като комисия за референдумите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Значи обектът е един и същи.

ТАНЯ ЦАНЕВА: И нашите общински избирателни комисии миналата година бяха общински избирателни комисии за местни избори – за избиране на кметове и съветници и национален референдум.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Това че на членовете на Централната избирателна комисия е поверено да работи и като комисия по референдума, това е де факто отговорът на въпроса, че едното и другото са избори. Мисълта ми е, че хората, които са участвали в референдуми, според мен, а може би и другите колеги ще се съгласят, те също имат своя принос в изборния процес, определящ бъдещето на страната. Нали референдумът това определя? Даже той е по-висш от изборите, тъй всеки референдум засяга Конституцията, а тъй като тя е основен закон, всичко върви след него.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: В нашия конкретен случай ми се струва, че говорим за онези българи, които миналата година по време на общинските избори не участваха нито като наблюдатели, нито като организатори, нито даже като членове на секционни избирателни комисии, а бяха ангажирани единствено в референдума – тези, които бяха в чужбина, всички българи, включително нашите наблюдатели, членовете на секционните избирателни комисии.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Имаме българи в чужбина, които са редовни участници в секционни комисии по места, което според мен

също е сериозен принос общо в изборния процес и винаги имат какво да кажат.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: И на мен така ми се струва, защото имаме много българи, които работят в избирателни комисии на други страни.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Извинявайте, че ви прекъсвам, дайте да не отиваме в друга плоскост. Защото вие ми говорите за хора от типа на Стефан Манов – моите уважения към него, казвам го с уважение – който може да бъде член-наблюдател с право на съвещателен глас. Това имате предвид. Но чл. 55 – затова ви казах изискванията – вярно, пише „избори”, не пише „избори и референдуми”. Но да оставим това, вие тълкувате, че референдумът е избор – не че не е така, но законодателят не го е записал, законодателят е написал „представители на български неправителствени организации”. И смятам, че с това дебатът приключва. Хората, които са участвали в чужбина с наблюдатели, независимо в избори или в референдум, ако те не са били регистрирани в Централната избирателна комисия като част от българска неправителствени организации, както го изисква чл. 55, те просто няма как да бъдат наблюдатели по нашето законодателство.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За да свърши дебатът, аз ти предлагам така, напиши своята трактовка...

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не, аз няма да напиша моята трактовка. Вие ще може да видите протокола, решението на ЦИК е да ви предам устно по тези въпроси.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ти ни обеща, че ще помогнете.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Надя ме помоли да й го пратя и аз го изпратих в писмен вид. Това е неофициално, тъй като решението на ЦИК е да ви предам, за да не става, че налагаме едни правила. Просто една идея ние какво сме обсъждали, а вие вече ще си направите вашето решение. Да не става като една преписка ние

казваме така, пък вие казвате иначе. Въпрос на обсъждане, тъй като не бяхме физически едновременно на едно и също място.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз предлагам въз основа на това, което сме получили, да не правим редакция на тези две допълнителни точки от правилата, а да видим колко от нас ще се съгласят с новия текст, тъй като тук ми се струва, че излизаме извън разговора по правилата и влизаме в оспорване на точки в Изборния кодекс.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Да, както на нас ни се иска да бъде, но си има законови рамки.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Да оставим правилата да бъдат възможно най-широко, така че каквито и други промени да се случват по Кодекса, да не се налага през цялото време да се сменят думи. Да бъдат широки точките от нашите правила, за да могат да поемат евентуални промени.

В същото време най-вероятно ще се наложи да имаме и становище към законодателя за ограниченията, които се налагат към организациите наблюдатели. Което е различна дейност.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ако мога да ви кажа, да си сложим обещание на ухото и друг път изобщо да не се заемаме да правим каквито и да е промени в изборни правила, без да имаме член на ЦИК, с когото да дискутираме. Това – едно.

Второ, каква ми беше идеята да се върнем на тези две точки? Идеята ми беше да можем да вземаме експертиза от друг кръг участници в този изборен процес. Това беше идеята. Тъй като този съвет е абсолютно про боно, не всички в момента от тук петте „заподозрени“ разбират от всичко, идеята беше да имаме възможност да използваме чужда експертиза. И чуждата експертиза можем да използваме от физически лица, можем да я използваме и от представители на юридически лица.

Идеята на тези две точки е, че няма нищо обвързващо с членство в Обществения съвет по реда на чл. 55 от Изборния кодекс. Ние да използваме знанията. Затова е казано „свещателен глас”. Но за да можем ние да разширим обхвата на нашата собствена експертиза и да привличаме външни експерти (доколкото разбрах, идеята беше на нашата председателка) да ги мотивираме с това, че ще им дадем нещо като почетна титла, един орден или нещо. Това беше нашата идея.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Категорично това беше.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: В един момент говорим, че тези хора, които ние евентуално бихме „изчеткали” да дойдат да ни помогнат... Примерно в разяснителната кампания колко от нас разбират от разяснителна кампания? Съжалявам, но аз не разбирам от разяснителна кампания, не мога да помогна, мога да помогна другаде. Това го давам като пример.

Доколкото разбирам от предложенията и обсъжданията в заседанието, е ние в момента да се съобразяваме с формалните изисквания на закона по отношение приемането на членове в Обществения съвет. Ако те искат да дойдат в Обществения съвет, да са дошли досега и да са отговаряли на закона. Идеята ни е да привлечем експертиза от такива, които не отговарят на формалните изисквания на закона, не искат да си губят нонстоп времето да идват тук и да гледат петте физиономии, а да можем да вземем техните знания или на някой, който го е писал, и вече с наше решение, на тези пет заподозрени, които стоят тук, да ви го предложим или да не го предложим. Това беше смисълът на идеята.

Всяко едно формално обвързване на тези два текста с чл. 55 за изискванията на наблюдателите обезсмисля изобщо това, което ние имаме като идея. Ако смятаме, че можем да вземаме външна експертиза и как – окей, ЦИК да ни каже. Но както ви казах на

предишното заседание, на тази врата тук никой не е почукал да каже: давам ви акъл!

НАДЯ ГОЛОГАНОВА: Ако обвържем тези две точки с чл. 55, ако организацията отговаря на чл. 55, тя ще си кандидатства и ще стане редовен член на Обществения съвет и тези две точки са абсолютно безсмислени. Така че или трябва да ги приемем, без да са свързани с чл. 55, или изобщо да ги няма.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз предлагам да оттеглим тези предложения от Централната изборителна комисиия и да приключим този разговор, защото ние можем да си каним експерт, който желае да дойде, и не е необходимо това да бъде в правилата на Обществения съвет. Ще ви кажа конкретен пример. Аз в момента ползвам експерт, мой бивш ученик от IBM, за да ми помогне в някои неща, за които ще говоря след малко, без да е необходимо да е в правилата.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Ще подмина иронията за това да присъства член на Централната изборителна комисиия, когато приемате някакви решения.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Госпожо Цанева, това не е ирония, това е въпрос на дискусия да обсъждаме какво може и какво не.

ТАНЯ ЦАНЕВА: И второто, Даниеле, най-малко от теб очаквах като юрист да ми кажеш, че може да напишете неща, които излизат извън закона, защото Общественият съвет не е една неправителствена организация, която може сама да се променя, Общественият съвет е със закон. И няма как да излезем нито ние, нито вие от него. Не може да дописвате закона, а това е дописване, ако не отговарят на условията на чл. 55.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Мога ли да си затрая и да не отговарям на откровени обиди и клевети, защото мисля, че отиваме извън рамките изобщо на добрия тон.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Да, точно така, излязохме извън добрия тон.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Благодаря ти, Таня, за високата оценка, каквато имаш към мен. Аз никога не съм си позволявал да говоря такива неща за теб.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: За най-голямо съжаление нито един от присъстващите не е виновен за това, че тези правила толкова дълго време ги пишем и ги прехвърляме, но наистина нашата цел беше да могат да участват в заседание на Обществения съвет с ясното съзнание, че не могат да бъдат пълноправни членове експерти, които не желаят да бъдат членове на организации, не желаят да се обвързват със структури, но имат много голям капацитет и качества, които биха могли да бъдат използвани. И оттам тръгна нашето желание, става дума и за някаква морална отговорност, да не пише нашите имена като Обществен съвет, а всъщност да използваме предложения и компетенции на хора, които не са споменавани. Да имаме възможност да ги каним не само на отделни заседания, а да могат да получат някаква формална асоциираност с Обществения съвет, без да имат претенции, без да имат желание да стават формални организации. Оттам тръгна нашето желание в искреното ни желание да ви бъдем по-полезни, а ние самите да имаме един по-добър капацитет да извършваме това, което законът ни е дал възможност да прави. Та, оттам тръгна всичко, съжалявам, че се стигна дотам след толкова месеца писане сменихме тона, в който говорим.

Аз предлагам да затворим тази точка. Ще предложи промени в тези две точки. На мен все още ми се струва същностно и важно в работата ни да могат да участват – без да дописваме закона, без да го променяме, без да го увъртаме, ясно и категорично да кажем какви хора и защо и да намерим необходимата формулировка, която да ни даде възможност да го правим. Наистина съжалявам, че се създава усещане за обида и за настройване.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Нека да помислим още малко.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз затова ви казах, помислете го, вие може да намерите друга формулировка. За асоциирани членове в точка 3.3. няма как съгласно чл. 55 да присъстват асоциирани и мисля, че и вие разбирате това, което ви обясних. А какво значи със съвещателен глас, вие много добре знаете – това са, които ще участват на заседания, които ще могат да гласуват. Единствено съвещателен глас означава, че няма право да бъде в ръководните органи на съответната структура.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Според мен не сте права за съвещателния глас. Съвещателен глас е да формира мнение у другите хора.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Да, и да участва в гласуването. Но няма значение, не това е проблемът. Мисълта ми е тази, че вие имате възможност къде да влязат тези хора, в коя точка от правилата ви. Така че, не виждам голям проблем. Единствено че няма да има национален референдум. Ако искате, пишете го, но поне да не е „у нас или в чужбина”, защото в чужбина вие няма как от Обществения съвет да го свързвате с референдуми в чужбина. Защото референдумът е български, изборите – български, те дали се провеждат в София или във Вашингтон, те са български. От тази гледна точка, за повече прецизност.

Съжалявам, че тези неща се приеха на нож и се извинявам на Даниел, че се получи така, въпреки че не виждам за какво. За мен е дописване на закона.

Сега преди да си тръгна, да ви оставя и това, което сме ви изпратили по мейлите за предложения в разяснителната кампания до 30 юни. Просто трябваше и в оригинал.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: А може ли в тази връзка да задам няколко лаишки въпроса. Тази кампания, тъй като в традицията на дейността на Централната избирателна комисия е единствено информираността на гражданите по начина и мястото на

гласуване, така наречената кампания за по-скоро гражданско образование, което има по-широк смисъл за ролята, мандата на институциите, които се избират, възможност за информираност по кандидатите. Тя в момента не е била в задачите на ЦИК. И по начина, по който се чете законът, може да бъде част от, но не е задължително да бъде част. Тъй като времето е много кратко, има много дейност (аз сигурно съм някакъв човек с по-неразвито въображение, но много трудно си представям как ще успеете да свършите всичко и едва ли е точно сега моментът, в който искате да разширите и тази си дейност), но все пак, ако ни подскажеш, Таня, в каква посока мислите, за да знаем кои предложения има смисъл да правим и кои няма смисъл да правим.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз ще ви предложа да се свържете с госпожа Росица Матева, тя е ръководител на тази работна група и с нея най-добре ще може да обсъдите. И за да не стане разминаване и неточности, най-добре е директно с нея да разговаряте, още повече че аз миналата седмица отсъствах и може да има и нещо ново, което аз съм изпуснала. Така че най-точно и най-коректно ще бъде да се свържете с нея.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние сега ще обсъдим кой какви предложения има в главата си и ще ги съберем като едно предложение от името на Обществения съвет, така че да можем да поискаме среща следващата седмица с госпожа Матева.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Да, според мен най-добре е да направите и среща, защото ще се уточнят някои неща.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Дали не е по-добре да направим среща не само с председателката на работната група, а с цялата работна група? Защото те са различни хора, с различни мисли. Ние сме сглобили нещо, което обсъждаме. Сега възникнаха и нови информационни вектори, както ги казват.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Успех! Аз съм в стаята си, ако искате нещо да споделите.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много благодаря.

Точка втора:

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ.

Във връзка с информационната кампания аз продължавам, както и миналата година, когато бях изписала много страници, при предишните избори, да считам, че единствено информация, че има избори, че те ще се проведат на еди-коя си дата, че се гласува с кръстче и чавка, на еди-кои си места и как човек да си намери единния граждански номер и съответната секция, за мен това е изключително недостатъчна и непълноценна кампания.

Причината всеки път да го казвам е, че всъщност колкото повече време отделяме на това технически някой да знае къде да сложи чавката и как изглежда бюлетината, толкова повече в съзнанието (нали това е една кампания все пак, която има начало и край в рамките на един месец в средствата за масова информация) създава се усещане, което за мен е напълно погрешно, че важно е да се отиде, да се сложи чавката, а не е толкова важно разбирането за какво я слагаш – каква е институцията, какви са кандидатите. Във всички кампании, които съм наблюдавала в България, а аз имам повече от десет години, когато не знам какво се е случвало, но това, което познавам от 1990 г. насам, липсва възможност избирателят да може да направи съпоставка между различните кандидати. Ние не можем да очакваме от политическите сили и от кандидатите да правят това. Това е именно сферата, в която ние като неправителствени организации, като организации, наблюдаващи изборите и работещи върху анализи за това до каква степен изборния процес е дал възможност за свободно изявяване на волята, много трудно можем да направим такива анализи и да се подпишем

под едно становище, ако ние нямаме основа, върху която да знаем, че избирателите са могли да се ориентират. И дали са го направили или не, остава тяхна работа, но до момента не се приема да имат предоставена такава възможност. В тази връзка миналата година разговаряхме отново с Централната изборителна комисия. Сега наистина считам, че времето е много кратко и изграждането на такъв портал за информация може да изисква повече време, но четейки предложенията на Дончо Пачиков и неговата организация виждат информационна кампания, опосредствана чрез новите средства за информация и използване на технологиите за разпространение на информация, ми се струва, че онази идея за по-широка гражданска информираност на избирателите, може да се върже с тези технологични предложения, които ти, Дончо, имаш.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да ги повтора на бързо. Ние сме работили върху четири информационни канала, които са по последни технологии. Единият канал, който е с две разклонения, това са кратки рекламни съобщения под формата на банери в текстовата си част или под формата на видео в Ютюб, които насочват евентуалния читател към информация, която го интересува в областта на изборния процес. Разликата между този подход и използването, да речем, на телевизиите като медии, е, че при този подход читателят го наблюдава като банер, тогава когато търси информация, свързана с този процес.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Тоест по ключова дума.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да, по ключова дума, а не като рече да слуша реклами за разни интересни работи, които не са свързани с това.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Извинявай, че те прекъсвам, нещо да се попитам. В другата страна, в която живея, мога да си заложа в телевизора, когато идва реклама, да се свали звукът. Тук имаме ли такава опция или все още не?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Не, няма. Продължавам нататък.

Друго предимство на тези два канала – текста и видеото, е, че заплащането като медия става само ако читателят отвори банера, тоест натисне върху него и дойде на информационния блок, за да може да прочете подробностите, които го интересуват. Ако не натисне, не се плаща.

Следващият момент. Абсолютно подробна статистика от коя страна, в колко часа, колко хора са посетили, какво след това са продължили да търсят, какво са гледали в информационния блок. Това за мен, сравнено със стандартни телевизионни предавания е висша технология. При телевизия не можеш да кажеш колко хора са го слушали, дали са го гледали, дали само е работел телевизорът – това няма как да стане.

Трети канал. Информационният блог може много лесно да бъде преработен технологично в приложение за още един канал.

Следващият канал са българските медии – електронни и печатни в чужбина. Ние обсъждахме този въпрос подробно с Ерхан и със Стефан. Аз изпратих сто писма на медии, които успях да намеря. Ако е удобно, да прочета какво точно съм пратил:

„Уважаеми сънародници, ние като Обществен съвет към Цик имаме покана от комисията да предложим мерки за подобряване на разяснителната кампания, особено след последните промени в Изборния кодекс.

Затова се обръщам и към Вас като хора, които работят с печатни медии (и съответно електронни на другото писмо) със следния въпрос: Съгласни ли сте да публикувате серия материали, свързани с организацията и провеждането на избори зад граница. Ако ДА, ще стартираме изпращане към вас такива материали.

Надявам се на ползотворно сътрудничество.”

И все пак в рамките на нашия разговор чета един от най-задълбочените отговор – това е от главния редактор Максим Божилов на „Български хоризonti“. Той казва така:

„Здравейте, господин Пачиков! Радвам се, че в ЦИК са се замислили за подобряване на разяснителната кампания, в която досега българите зад граница не бяха включени. Вярвам, че са заделили бюджет за тази дейност, така както се прави в България. Вие като Обществен съвет към ЦИК можете да съдействате за бързото съгласуване, тъй като до изборите няма много време. Готови сме да публикуваме такива материали на преференциални условия и очакваме вашето компетентно съдействие. Подготвям материал, който ще бъде публикуван в България. Тезата е тясно свързана с изборите зад граница. Така както държавата планира и финансира предизборната кампания за българите в България, трябва да се прави и за българите зад граница, за да се получи наистина информирана среда за тях и мотивация за участие в изборите.”

Нашето мнение е, че тези четири възможни вектори на информираност са полезни. Не знам точно как да го кажа, обаче те са насочени към съвременните хора, младите хора, информираните хора, които ползват тези канали. Това е най-тясната аудитория на тези канали. Някой, който е полуграмотен на български и в някоя страна, в която живее, той пак е полуграмотен, той не е за тези канали.

Общо взето този въпрос съм го обсъдил с част от членовете на работната група, която работи по разяснителната кампания с председател Росица Матева. И моето предложение, за да не говоря дълго, е следващия вторник да поканим нея и членовете на работната група, за да изговорим тези въпроси. Защото ние с Чаушев работихме доста и той ми зададе такива въпроси, за които аз просто не се бях сетил като обикновен инженер. Той ме попита за един клик колко плащаме. Оказа се, че един клик за България специално може

да бъде в рамките на 13 стотинки. Възможните кликове, които може да получаваме за един ден, е от порядъка на 800. При показване е от порядъка на 21 хиляди, но само 800 от тях биха кликнали и само за тях бихме платили.

Оказа се, че българите в чужбина търсят неща, свързани с България, обикновено като пишат „България” на английски, а не „България” на български. Там разликата е стотици пъти, кой знае защо. Така че тази реклама, която ще изберем, би следвало да я кажем на латински, когато говорим за чужбина.

Друга особеност. Рекламният банер, с който евентуално, ако успеем да убедим ЦИК, тръгнем към българите, е един, а за чужбина е друг. За всяка една страна може да имаш отделен банер.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Не толкова за страната, колкото за различните езици.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Това издание, за което ви казах, го има в Норвегия на два езика – и на български, и на норвежки. В Чехия е същото нещо.

И тук едно предложение, което съм правил, малко го подобрихме с Чаушев. Послание „Избери президента”, знаеш ли как, тук трябва да бъде посочен адресът на блога и отдолу пише „България – това е моята родина”, само че на латински. Това предизвиква 431 клика на ден и при рекламна кампания ден като разход 100 лева. Тези параметри се изменят, може да бъде избрана по-подходяща технология. Не викаш медии, медията е при теб.

По отношение на финансовата страна Чаушев ми постави въпроса, направили сме съвсем първични сметки. Той ми е поставил въпрос, на който аз не съм готов да отговоря, кой прави такова фактуриране и как изглежда това в счетоводния мир.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: И фактурата, която идва, се зачита в абсолютно всички страни.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да. Най-тежкият момент е евентуално да е на английски, но това не е съществено. То може да бъде правено от кредитна или дебитна карта, няма банков превод.

Аз казах най-бегло за тази среща с нестопанските организации на ОССЕ. Аз там категорично ги защитих, добре или зле, но в края на краищата нашата работа е да сме лоялни и към организацията и към комисията, към която сме. Защото ако те не ползват нашата помощ, процентите, за които каза госпожа Дечева, ще бъдат още по-зле. А защо да не я ползват?

Говорейки за тези неща, нека се обърнем и погледнем специализацията на членовете на ЦИК. Всички те са свързани с правото. По отношение на тези инструменти, както и аз не мога да знам правото извън патентната защита с подробности, те пък няма как да знаят тези подходи. Има кой да ни помага, знам организациите, с които може да се работи по този въпрос.

А българите в чужбина какво казват? Те казват, ние понякога научаваме за изборите в България един-два месеца след като са минали, когато партиите започват да се карат. Как очакваме да гласуват? Тоест тук вероятно нашата страна е в дълг към тях за такава информационна кампания. И това е един доста нетрудоемък начин да бъде направено. Иначе ако тръгнем да търсим Си Ен Ен да ни информира, сигурно не можем да си платим.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много ти благодаря.

НАДЯ ГОЛОГАНОВА: Само един въпрос имам към Дончо. Като казваш 800 възможни кликвания на ден, това твоя прогноза ли е или по някакви обективни критерии, или ограничения?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Парите, които той е сложил, ограничават. Ако сложиш повече пари, ще има повече.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Не е точно така. „Буфора бокс” (?) са с огромна статистика и има еди-колко си стъпки. Като му зададеш за коя държава става въпрос и бюджет, той прави лично негова

статистика за възможните клипове и възможните импресии. Това е прогноза, обаче на статистика. Аз работя с тях двадесет години. Те не са загубили нито една данна, пазят я толкова години. Така че статистиката е сериозна, имаш възможност как да сменяш параметри, за да видиш как се менят резултатите и да избереш кое е най-ефективно. След това като го избереш, пускаш го за един-два дена, пак гледаш каква е статистиката и можеш да направи моментни корекции до последно, докато има смисъл да се прави.

Другите медии, освен тази, за която прочетох, нямат финансови изисквания за публикуване на такива материали.

И последното, със Стефан сме се разбрали да напишем нещо по въпроса. Той ми каза, че е по-добре да изчакаме и второто четене. Аз обаче му върнах обратно питане дали може да направи един профилен материал. Говоря чисто журналистически. Колко ще е близко до реалността и до Кодекса, който още не е приет, е друг въпрос. Когато кажете „предполагаме че”, няма как да изпаднем в състояние да сме неточни. Ние казваме така, но парламентът ще го реши.

Дотук сме докарали нещата. Разчитам на вашата подкрепа и да видим как може още да оптимизираме, защото сигурно има много възможности.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз доколкото чувам, през цялото време говорим за канали и за разпространение на информация, а не толкова за самото съдържание на информацията.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Много се занимавах с въпроса за съдържанието на информацията и аз ти благодаря. Тук има може би два основни варианта. Тази дейност по подбора на разяснителното съобщение, да го кажем така, или банер, да бъде възможно на външна фирма. Нашата преценка е, че щом е външна фирма, тя трябва да формира печалба, тоест това ще води до оскъпяване. Така че според нас това трябва да бъде правено в самата ЦИК с наша

обща подкрепа. От друга страна, пак като имам предвид биографиите на членовете на ЦИК, от тях с изключение само може би на колежката от „Атака”, никой не се е занимавал с маркетинг и реклама.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Ние в случая не говорим за реклама, ние говорим в случая за информираност и за преценка на степента на информираност на избирателите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Това се прави в блога, там се обяснява много дълго и т.н. Обаче самият рекламен банер има особености.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Добре, да не влизаме в тези детайли. Напълно съм съгласна с теб, за мен е много важно да съберем съдържанието и основните послания и възможно най-добре всеки един избирател да може да направи информирания си избор, което, имайки предвид късното обявяване на изборите, късната декларация на кандидатите, отново ще влезем в ситуация на гласуване по цвят и с по-малка информираност. Ако можем по някакъв начин да предложим варианти по съдържанието, това ще бъде според мен много добро. Дали ще бъдат приети или не, е отделен въпрос.

В този проект аз виждам възможността за нашия Обществен съвет да се прояви като това, за което от години наред говорим, тъй като имаме в организациите си достатъчно компетентност, за да можем да предложим съдържание. отделно са методите, технологията.

Аз се наемам до понеделник преди края на работния ден да изпратя предложение за съдържание. Тъй като ти си готов, мислите ли, че в следващия вторник можем да поискаме среща с работната група по разяснителната кампания?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Докъдето и да сме готови, аз смятам, че наистина сега трябва да поискаме тази среща, тъй като започват отпуски. Да започнем разговора, за да имат време да мислят.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Може ли да попитам? Ако мога да обобщя, ти искаш да им предложим „Гугъл Акс“ на Централната избирателна комисия като канал за осъществяване на разяснителната кампания?

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Един от каналите.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да, това е така. И още два други канала.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да им предложим те да го използват това като канал, нали това искаш предвид с цялата тази дълга лекция? Къде е уловката в това предложение?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Уловката е там, че аз не съм свикнал да работя в една организация, за която не се чувствам полезен за издигане на нейния имидж, тъй като обратно – влияе върху моя. Това е уловката. Аз и предполагам че всички от нас искаме да виждаме резултат от труда си.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Не говоря за техническите неща, всички тези параметри ги знаем. Ние им го предлагаме те да си го правят с твоя помощ или с наша помощ.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Най-добре е с наша помощ и да се прави тук, а не от външна организация.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Това ако ще се прави, трябва да се дефинира, затова задавам въпроса. Защото има фирми, които се занимават точно с това, не взимат кой знае колко отгоре. Самото аутсортстване, ако го аутсортстваш на такава фирма, те изработват банерите, менажират цялата тази система, включително и следят успеваемостта и променят вътре и думичките. Докато ако това нещо го отвориш и го покажеш на някого от членовете на ЦИК, те самите нямат възможност, никой не разбира и не знае за какво става въпрос, за да реагира на момента.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Трябва да започнем този разговор в момента.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Не, ти каза ЦИК да го прави. Никой от членовете само като му кажеш това нещо, те имат достатъчно работа по време на избори – заседания, един куп решения, знаете за какво става въпрос. Тоест ако имаш предвид членове на ЦИК е едно, другото е, ако можеш да го дефинираме към пиара на комисията. Другият вариант, който им предложиш – сега ще ти кажа къде е уловката – те дори да го възприемат, ще кажат окей, няма проблем, обаче трябва да назначим някой технически сътрудник (син, роднина, братовчед, защото и така правят). Ти създаваш идея за едно ново работно място за един допълнителен сътрудник.

Това е система да таргетираш всеки ден посланията си.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Точно за това става дума – че това трябва да бъде човек, който не се занимава с останалата административна дейност.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Така както го предлагаш, на мен не ми се струва че е удачно и че може да стане изобщо. Трябва да има човек, който да се занимава с това нещо, иначе няма да стане. Иначе го пускаш на самотек, то си върви, кликваш там, дават ти едни съобщения: днес имаш толкова попадения, толкова успешни, ама на другия ден не сте, защото излиза някакво друго събитие, което вече променя думата на търсене и ти отиваш накрая на търсачката, никой не те кликва.

Комбинацията от реализирането на този канал е от един, който ще влиза в системата, и някой, който е като пиар, журналист или нещо друго, за да може да направи съдържателното. Като види резултатите от думите и кликванията, съобразено с конкретната обстановка от деня, да може да промени поредността на думите, които са вкарани в тази система.

Това ми беше предложението като доизясняване.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: На миналите избори аз бях в Плевен и съм изпратил по телефона два сигнала в ЦИК. Да не се връщам и да

ви припомням какви са. Аз нямам отговор до момента на тези сигнали. Вижте сега каква е особеността. Ако работим с такъв блог, там са много елементарни тези форми за контакти и отговорът трябва да дойде или в онлайн чата, или в рамките на много късо време. Ако няма онлайн форма за контакт и контакт не става веднага, човек ще каже: тия там нищо не правят.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Ти искаш да им кажем да си направят на страницата форма за обратна връзка.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да, така е.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: В момента какво правим? Подавам сигнал, мога да го пусна по имейла или по телефона, той се вписва, но отговор няма.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ако това го има, хората ще кажат, че тази организация работи. Така правят всички, не съм го измислил аз.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Аз предлагам да го помислим. Нали правиш страница на Обществения съвет. Сетих се нещо друго, може да е малко извън силите и способностите, но си представи, че направиш една реклама във фейсбук страницата или в твоята и кажеш: пращайте ни сигналите на нас, ние да ги предаваме.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Няма проблем. Аз съм направил раздел във фейсбук страница, в туйтър има, даже гледам, че някои хора вече са ми писали нещо.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Направи ни във фейсбук, направи ни администратор.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Навремето направих такава фейсбук страница, обаче спряхме да я поддържаме.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз предлагам да се върнем към старата страница, защото нищо не ни пречи да махнем новата, тъй като всяка една организация – това за мен е важно – някога нещо е направено, да продължаваме.

ДАНИЕЛ СТОЯНОВ: Да, желателно е да бъде само една страницата.

ПРЕДС. РУМЯНА ДЕЧЕВА: Аз предлагам всички, които се интересуват от информационната кампания, да се видим в 14 ч., така ще изпратим и поканата за среща, като същевременно ще направим и запитване за среща с работната група на ЦИК чрез Росица Матева. Да се срещнем час по-рано, за да може в кратка форма за десет минути да изложим това, което сме подготвили, в Обществения съвет, а след това да изложим и на работната група на ЦИК.

Моята идея е, след като някой вече е работил по съдържание, друг е работил по технологията, да можем наистина в кратко време, в рамките на един час най-много, да се разберем какво точно предлагаме и как го предлагаме.

Има ли допълнителни теми за обсъждане?

Благодаря. Закривам официалната част на заседанието.

(Закрито в 16,50 ч.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Румяна Дечева

Стенограф:

Стойка Белова